

УДК 340.15(477.85)(091)

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.01.1.12>

**«АВСТРІЙСЬКА СУДОВА ГАЗЕТА»
ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ ПРАВНИЧОГО ЖИТТЯ БУКОВИНИ
В АВСТРО-УГОРСЬКУ ДОБУ (ПОЧ. ХХ СТ.)**

Паскаріу Л.-Т.,

доктор філософії, доцент,

декан факультету права та адміністративних наук

Сучавського університету «Штефан чел Маре», Румунія

ORCID: 0009-0004-2983-7485

Торончук І.Ж.,

кандидат юридичних наук, доцент

кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства

Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича

ORCID: 0000-0003-3887-4750

Грекул-Ковалик Т.А.,

кандидат юридичних наук, доцент

кафедри теорії права та прав людини

Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича

ORCID: 0000-0003-4339-3927

Паскаріу Л.-Т., Торончук І.Ж., Грекул-Ковалик Т.А. «Австрійська судова газета» як відображення правничого життя Буковини в австро-угорську добу (поч. ХХ ст.).

У статті здійснено комплексний історико-правовий аналіз ролі «Австрійської судової газети» як спеціалізованого періодичного видання та комунікаційної платформи для професійної взаємодії суддів і правників Буковини в австро-угорську добу початку ХХ ст. Обґрунтовано, що поява часопису була зумовлена сукупністю інституційних та соціально-правових чинників, дефіцитом кадрів у судовій системі краю, динамічними змінами імперського законодавства, специфікою правового статусу Буковини як багатонаціонального прикордонного регіону.

Проаналізовано функціонування газети як інструменту професійної самоорганізації суддівського корпусу, що забезпечував обмін доктринальними ідеями, систематизацію та узагальнення судової практики, а також формування спільного фахового дискурсу. Досліджено структуру видання, склад авторів та редакторів, тематичний спектр публікацій, що охоплював аналіз законодавчих новел, питання організації та діяльності судових установ, судову практику з цивільних і кримінальних справ, захист прав дітей, пенітенціарні та медико-правові аспекти правосуддя тощо. Окремо проаналізовано інституційні трансформації видання, зокрема перехід «Австрійської судової газети» у 1907 р. під контроль підготовчого комітету Асоціації австрійських суддів, що посилив її загальноімперський характер, сприяв консолідації суддівського корпусу та формуванню єдиного професійного органу комунікації.

Зроблено висновок, що часопис став першим фаховим суддівським виданням Буковини з відчутним загальноавстрійським впливом, відігравши важливу роль у формуванні професійної ідентичності суддів, підвищенні рівня правничої культури та розвитку правової думки регіону. Часопис відображав як локальні проблеми правозастосування, так і загальноімперські тенденції правового розвитку, виступав водночас дзеркалом правничого життя краю та ефективним інструментом інтеграції регіональних і загальноавстрійських правових норм.

Ключові слова: «Австрійська судова газета», судова практика, Буковина, Асоціація австрійських суддів, адвокатура, законодавство.

Pascariu L.-T., Toronchuk I.Zh., Hrekul-Kovalyk T.A. The «Austrian Judicial Gazette» as a reflection of Bukovyna's legal life during the Austro-Hungarian Period (the early XX century).

The article provides a comprehensive historical and legal analysis of the role of the «Austrian Judicial Gazette» as a specialized periodical and a communication platform for professional interaction among judges and legal practitioners in Bukovyna during the Austro-Hungarian period of the early XX century. It substantiates that the emergence of this newspaper was stipulated by a combination of institutional

and socio-legal factors, including a shortage of personnel in the regional judicial system, dynamic changes in imperial legislation, and the specific legal status of Bukovyna as a multinational border area.

The article studies the functioning of the newspaper as an instrument of professional self-organization of the judiciary, highlighting its role in facilitating the exchange of doctrinal ideas, the systematization and generalization of judicial practice, and the formation of a common professional discourse. The article also examines the structure of the edition, the composition of its authors and editors, as well as the thematic range of its materials, which included analyses of legislative innovations, issues related to the organization and operation of judicial institutions, case law in civil and criminal matters, the protection of children's rights, penitentiary issues, and medico-legal aspects of justice. Particular emphasis has been laid on the institutional transformations of the newspaper, particularly the transfer of the "Austrian Judicial Gazette" in 1907 under the control of the preparatory committee of the Association of Austrian Judges, which strengthened its empire-wide nature, promoted the consolidation of the judiciary, and contributed to the formation of a unified professional communication body.

The article concludes that the "Austrian Judicial Gazette" became the first professional judicial publication in Bukovyna with a significant all-Austrian influence, which played an important role in shaping judges' professional identity, enhancing legal culture, and advancing legal thought in the region. The newspaper reflected both local issues of law enforcement and general imperial trends in legal development, serving simultaneously as a mirror of the region's legal life and an effective instrument for integrating regional and all-Austrian legal norms.

Key words: the «Austrian Judicial Gazette», judicial practice, Bukovyna, the Association of Austrian Judges, advocacy, legislation.

Постановка проблеми. Початок ХХ ст. став періодом активного розвитку правничої науки, судової практики та професійної самоорганізації правників у межах Австро-Угорської імперії. Для її периферійних земель, зокрема Буковини, ці процеси мали особливе значення, адже поєднувалися з потребою інтеграції місцевих правових традицій у загальноімперську систему права та правосуддя. Умови багатонаціонального складу населення, окремий правовий статус краю, часті законодавчі зміни й кадровий дефіцит у судових та адміністративних органах зумовлювали необхідність створення ефективних механізмів фахової комунікації між представниками правничих професій. Важливим інструментом такої комунікації стали спеціалізовані юридичні періодичні видання, які забезпечували обмін доктринальними ідеями, узагальнення судової практики та формування спільного професійного дискурсу.

У цьому контексті поява «Австрійської судової газети» (Österreichische Richter-Zeitung) в Чернівцях у 1904 р. була не випадковим явищем, а закономірною відповіддю на нагальні потреби суддівського корпусу Буковини та всієї Австро-Угорської імперії. Видання стало першою фаховою платформою, зорієнтованою на суб'єктів здійснення судочинства, і відображало не лише локальні проблеми здійснення правосуддя, а й загальноімперські тенденції розвитку законодавства, судової практики та правничої науки. Через публікації доктринального та практичного характеру часопис сприяв професійному згуртуванню правників, формуванню критичного ставлення до законодавчих новел і виробленню спільних підходів до застосування права. Водночас «Австрійська судова газета» стала своєрідним дзеркалом правничого життя Буковини та відображала рівень правової культури краю, його інтегрованість у загальноавстрійський правовий простір.

Мета дослідження – з'ясування ролі та значення «Австрійської судової газети» як фахового юридичного періодичного видання у відображенні й формуванні правничого життя Буковини на початку ХХ ст., а також аналіз її внеску в розвиток професійної комунікації правників, узагальнення судової практики, поширення правничих ідей та інтеграцію регіонального правового досвіду в загальноімперський правовий простір Австро-Угорської імперії.

Стан опрацювання проблематики. Незважаючи на значущість «Австрійської судової газети» для історії права та правничої думки, проблема її становлення, функціонування й впливу на розвиток юриспруденції залишається недостатньо опрацьованою в сучасній науковій літературі. У вітчизняній історико-правовій науці відсутні комплексні дослідження, присвячені фаховим правничим періодичним виданням Буковини початку ХХ ст. Окремі аспекти цієї проблематики порушуються у дослідженнях науковців юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, однак вони мають переважно оглядовий або контекстуальний характер і не дають цілісного уявлення про роль часопису в правничому житті краю [1; 2; 3].

У зарубіжній літературі згадки про «Австрійську судову газету» також поодинокі та фрагментарні. Найчастіше вони з'являються у працях, присвячених історії Асоціації австрійських суддів, зокрема у виданні з нагоди 100-річчя її заснування, де звертається увага на парадоксальну відсутність згадок про «Австрійську судову газету» як про попередницю офіційного органу асоціації

[12]. Позитивні оцінки рівня публікацій та авторитетності видання містяться у працях румунських правників міжвоєнного періоду, які визнавали доктринальну цінність і фаховість цього часопису. Таким чином, низка ключових питань – змістовна структура видання, коло авторів, його вплив на формування суддівського корпусу та правничої думки – залишаються малодослідженими.

Виклад основного матеріалу. Становлення австрійського панування на теренах Буковини в 1774 р. супроводжувалося необхідністю впровадження австрійської системи не лише управління, а й здійснення правосуддя. Це стало серйозним викликом для імперської адміністрації, яка зіткнулася з браком професійних кадрів, здатних забезпечити належне функціонування крайових органів влади та судової системи.

Однією з ключових проблем ефективного функціонування судової системи Буковини залишалася недостатня комунікація як між самими представниками краю, так і між ними та суддівськими колами Відня. Часті законодавчі зміни, застарілі правові норми та специфічний правовий статус Буковини зумовлювали потребу у створенні дієвих механізмів професійної взаємодії, у межах яких правники краю могли б обговорювати законодавчі новації та практичні виклики правозастосування. Відсутність ефективною професійною комунікації спонукала юристів Буковини до згуртування та ініціювання створення власного фахового друкованого органу. Його завданням мало стати висвітлення актуальних питань юриспруденції, аналіз законодавчих ініціатив та судової практики, а також інформування про них урядових і судових інституцій Відня.

Зазначимо, що на початку ХХ ст. в Австро-Угорській імперії адвокатський і нотаріальний корпуси вже мали власні фахові періодичні видання, тоді як суддівський корпус у цьому питанні суттєво відставав. Причинами такої ситуації були переконання про суддів, яких не вважали науковцями, а тому й не мали підстав для публікацій, а також небажання декого з них ділитися професійним досвідом. У цьому контексті буковинські правники, відомі своєю толерантністю та прагненням до співпраці, стали прикладом успішного об'єднання суддівського корпусу навколо видання, покликаного висвітлювати проблеми здійснення правосуддя не лише на Буковині, а й у масштабах усієї імперії.

Ініціатором створення часопису «Австрійська судова газета» став знаний буковинський правник, суддя у відставці А. Невечерел. Заручившись підтримкою правничих кіл не лише Буковини, а й інших регіонів Австро-Угорської монархії, він домогся ухвалення рішення про випуск першого номера.

1 січня 1904 р. вийшов перший номер щомісячника «Австрійська судова газета», у передмові до якого головний редактор А. Невечерел підкреслив, що: *«З часу впровадження нових законів цивільного процесу в колах австрійських суддів пульсує нове духовне життя. Кожен австрійський суддя повинен із радістю та гордістю відчувати, що першими, хто наважився на тлумачення нових законів і створив фундаментальні праці, які в значній мірі сприяли розвитку цивільного судочинства на новому шляху, були саме судді. Щодо розвитку практичних навичок, наші фахові журнали також здобули незаперечну заслугу. Завдяки матеріалам, взятим із живого правового обігу, невеликим, але науково ґрунтовним статтям із різних галузей, а також повідомленням про рішення Верховного суду, наші знання з усіх галузей права збагачуються та розширюються, а багато хто отримує стимул і заохочення ступити на шлях самостійної письменницької праці, який ми зазвичай уникаємо. Насправді кожен суддя відстав би духовно і занепав, якби не підтримував постійного зв'язку із наукою та практикою через фахові журнали. Вже давно ми, судді, плекали бажання мати фаховий журнал, редагований самими суддями, пристосований до наших потреб і наповнений змістовними матеріалами. Нам потрібне видання, у якому публікувалися б наукові праці з юридичних тем, з яких ми могли б безпосередньо черпати користь для застосування права; у цьому ж виданні слід передбачити місце й для невеликих статей, присвячених цікавим питанням, що виникають у практиці. Оскільки нам часто бракує часу, а нерідко й можливості шукати в усіх фахових журналах саме те, що нас цікавить у даний момент, нам потрібен огляд усіх літературних явищ у галузі австрійської юриспруденції. Ми бажаємо також ознайомлюватися з найсвіжішими рішеннями Верховного суду; їхнє подання має бути чітким і стислим, але не обмежуватися лише беззмістовним абстрактним правовим положенням, а й показувати спірну справу з її суттєвими ознаками та містити мотиви рішення, щоб ми, на відміну від повідомлення лише правового положення, не були змушені гадати, не піддавалися помилкам і не спрощували мислення. Хоча зазвичай слід обмежуватися лише австрійським законодавчим матеріалом, наше прагнення розширити коло знань та підвищити кваліфікацію у праві робить незамінним також контакт із захоплююче розвиненою німецькою (рейхською) юриспруденцією. Ми, судді, потребуємо нарешті не лише фахового видання, редагованого у наведеному вище сенсі, для полегшення виконання наших професійних обов'язків; нам також потрібна професійна газета для суддівського стану. Для захисту наших інтересів наявність публіцистичного органу абсолютно необхідна, адже думка чи бажання окремої особи залишається не почутою, тоді як досягнення згоди має готуватися через роз'яснення в публіцистиці.*

Ми вважаємо, що настав час запропонувати юридичним колам нове фахове видання з наведеним вище програмним напрямом, яке має служити розвитку судочинства та науки, а також захисту інтересів суддівського корпусу. Нехай воно буде дружньо прийняте колегами всіх національностей Австрії, його зміст буде доброзичливо оцінений і не викличе упередженості лише тому, що воно видається на далекому Сході. Можливо, саме Буковина – край, який через змішане мовне населення називають Маленькою Австрією, де судді різних національностей співпрацюють у вірній колегіальності та який не має конфлікту інтересів з жодною іншою країною – найбільш придатний ґрунт для нашого підприємства, яке прагне служити загальним інтересам і тому ніде не повинно стикатися з антипатією» [5, с. 1].

Часопис був започаткований як приватне видання і виходив німецькою мовою, що стратегічно забезпечувало його доступність для широкого кола читачів з усіх куточків імперії. У перший рік публікація видання стала можливою завдяки співпраці з провідними правниками краю та Австро-Угорщини, серед яких переважали доктори права, професори та практикуючі юристи. До редакційного колективу входили, зокрема, майбутній суддя Верховного суду Австро-Угорської імперії Е. Мандичевський та генеральний прокурор М. Премінґер; співпрацювали також Є. Ерліх, С. Дністряньський, А. Хандл та інші [4; 5; 7; 8; 10]. Це свідчить про цілеспрямовану діяльність редакції журналу щодо налагодження контактів із правниками з різних регіонів імперії та співпраці з редакторами провідних фахових юридичних видань [5, с. 264]. У першому номері було зазначено, що часопис виходитиме 1-го числа кожного місяця обсягом 4–5 аркушів, а передплату можна було оформити на квартал (5 крон/4,50 марок) або на півроку (10 крон/9 марок).

З огляду на склад редакційної колегії та авторського колективу розповсюдження часопису здійснювалося не лише в межах Австро-Угорської імперії, а й за її межами. Концепція змісту передбачала публікацію доктринальних досліджень, аналіз законодавчих новел і судової практики, матеріали з порівняльного правознавства, рецензії на нові правничі видання.

Упродовж першого року існування «Австрійської судової газети» світ побачили дванадцять номерів, що виходили регулярно. Високий інтерес до видання зумовив зміну редакційної політики: журнал було поділено на цивільну та кримінальну частини, які з 1905–1906 рр. почали виходити двічі на місяць (10-го та 25-го числа). Загалом за цей період було опубліковано близько 40 номерів.

Діяльність «Австрійської судової газети» зазнала суттєвих змін у 1907 р., коли редакційна колегія висловила активну підтримку ініціативі створення Асоціації австрійських суддів. З цією метою видання було передано під контроль підготовчого комітету асоціації для забезпечення ефективної комунікації між представниками суддівського корпусу та публічного висвітлення основних завдань новоствореної організації. Унаслідок цього випуски часопису стали виходити нерегулярно, а деякі номери були об'єднані (зокрема, № 7–8 за листопад та № 9–10 за грудень). Періодичність видання було змінено: випуски виходити 15-го та 30-го числа кожного місяця, за винятком канікулярних місяців. Встановлювалися й нові тарифи передплати. Так, за випуск з цивільного права – 8 крон (8 марок) на рік, за випуск із кримінального права – 7 крон (7 марок), за обидва випуски разом – 6 крон (6 марок) за півроку, окремий номер – 1 крона (1 марка).

Нумерація сторінок часопису проводилася наскрізна, а наприкінці кожного видавничого року друкувався окремий том, що сприяло збереженню більшості номерів до сьогодні. В останніх номерах часопису від 25 та 31 грудня 1907 р. у редакційних зверненнях зазначалося: «*Видання припиняє свою діяльність у зв'язку з неможливістю поєднання професійних обов'язків видавця з редакційною роботою. Усім охочим продовжити справу було запропоновано долучитися до ініціативи*» [9, с. 175; 10, с. 227]. Однак через початок видання власного органу Асоціації австрійських суддів (з 1 липня 1907 р.) відповідного рішення ухвалено не було.

З метою забезпечення єдності суддівського корпусу та уникнення дублювання інформаційної політики було вирішено залишити єдиним періодичним виданням орган Асоціації австрійських суддів. Твердження про припинення видання через «банкрутство», висловлене окремими австрійськими дослідниками історії Асоціації, не відповідає дійсності, оскільки буковинські правники свідомо утрималися від дублювання інформаційної діяльності асоціації, прагнули забезпечити консолідацію та єдність суддівського корпусу [12, с. 27–30]. З огляду на те, що лише після 1910 р. видання Асоціації досягло рівня змістовного наповнення, в порівнянні з «Австрійською судовою газетою», зазначене припущення видається малоімовірним.

Редакційна політика часопису була спрямована на систематичне вивчення та популяризацію провідної зарубіжної правничої практики в окремих галузях права. Це знаходило відображення у публікаціях, присвячених порівняльному аналізу законодавства та судової практики різних країн світу. Характерним прикладом є рецензія Ф. Кляйнвехтера-молодшого «Залізничне право, концепт залізничного права з особливим урахуванням Німеччини, Австрії та Швейцарії» (1906. № 4 (2). С. 120). Значна увага приділялася проблематиці міжнародного приватного права й арбітражу. У цьому контексті публікувалися статті П. Кляйна «Допомога у застосуванні приватно-міжнародно-

го права» (1904. № 12. С. 255–260), «Міжнародне приватне право: пропозиція щодо розвитку окремих державних міжнародних приватних прав» (1905. № 15. С. 504–507), а також Фокшанера М. «Про арбітражний договір та арбітражне провадження» (1904. № 2. С. 27–31).

Вагоме місце на сторінках часопису посідала проблематика захисту прав дітей та інституту опіки. Поряд із аналізом зарубіжного досвіду публікувалися матеріали, спрямовані на осмислення стану відповідних правових механізмів у краї. Водночас буковинські правники звертали увагу на критичний стан системи опіки в краї, що знайшло відображення у статті А. Перглера «Сирітська пенсія: контроль за отриманням пенсій для дітей державних службовців через опікунські суди» (1906. № 2. С. 55). Окремо висвітлювалася участь представників Буковини у Першому загальному австрійському конгресі із захисту прав дитини.

Систематично у часописі розглядалися законодавчі та судово-інституційні виклики, що постали перед Буковиною та іншими коронними землями зі схожим правовим статусом. Особливу увагу автори приділяли аналізу практики застосування законодавчих новел, які, на їхню думку, суперечили гарантіям, наданим краю під час його приєднання до Австрії, насамперед у сфері регулювання земельної власності. Ці питання порушувалися, зокрема, у статтях В. Дучака «Про громадські податки, заборгованість буковинського греко-орієнтального релігійного фонду» (1905. № 9. С. 288–291), «Угоди про внески, чинність угод, укладених між великими землевласниками та місцевими громадами на Буковині» (1906. № 3. С. 79–82) та С. Гільзенрада «Закон щодо виправлення земельних книг у Галичині та Буковині» (1907. № 1. С. 1–12).

Значний масив публікацій було присвячено питанням організації діяльності правничих професій (суддів, прокурорів, адвокатів і нотаріусів). У статті «Судова служба, поліпшення судової служби» (1906. № 7. С. 198–200) А. Невчерел порушував проблеми кадрового та інституційного забезпечення судової системи, а в публікації «Чи виключає суддівська професія політичну діяльність?» (1907. № 3. С. 38–391) аналізував межі допустимості політичної активності суддів.

Окрема увага приділялася питанням функціонування пенітенціарної системи та захисту прав обвинувачених і засуджених. Зокрема, Лімберґ у повідомленні «Навчальні курси з тюремної системи у Пруссії» (1905. № 24. С. 635–645) аналізував прусський досвід організації тюремної справи, а Г. Лелевр у рецензії «Самозахист і застосування зброї військовими» (1906. № 10. С. 248) розглядав правові межі застосування сили.

Помітне місце в часописі посідала медико-правова проблематика. Зокрема, у науковій праці д-ра К. Бюдінґера «Згода на медичні втручання» (1905. № 8. С. 254–258), рецензованій М. Премінґером, розглядалися правові підстави втручання лікаря та проблеми захисту прав пацієнтів. Окремо аналізувалися виклики, пов'язані з розвитком судової медицини та психіатрії. Публікації, які торкалися особливо болючих правничих та інституційних питань у часописі могли публікуватися під псевдонімом.

Цінні публікації, які дають змогу простежити глибоке вкорінення правничої традиції краю в європейський правовий простір, присвячені організації юридичної діяльності. У цьому контексті особливий науковий інтерес становлять матеріали часопису, що висвітлюють практику відзначення Дня юриста в Австро-Угорській імперії, а також процес формування та інституціоналізації Асоціації австрійських суддів [1; 2].

Специфічний правовий статус Буковини, що зумовлював особливості регулювання політико-правових відносин у краї, актуалізував потребу у постійному зверненні до практики вищих судових інстанцій Австро-Угорської імперії. У зв'язку з цим, на сторінках часопису систематично аналізувалися рішення імперських судів з метою з'ясування меж їх імплементації в локальний правопорядок, а також виявлення можливих колізій між загальноімперськими правовими підходами та регіональними особливостями правозастосування. Найважливішим результатом діяльності часопису стало формування відкритої платформи для фахової дискусії правників монархії, що сприяло підвищенню рівня правничої культури та професійної самоідентифікації суддівського корпусу.

Висновки. Дослідження засвідчує, що створення та діяльність «Австрійської судової газети» (1904–1907 рр.) були відповіддю на виклики судової системи Буковини, зумовлені специфічним правовим статусом краю, кадровим дефіцитом і динамікою законодавчих змін в Австро-Угорській імперії. Часопис виконував функцію платформи для професійної дискусії, поєднував аналіз законодавства, судової практики з практичними потребами суддів і правничої спільноти.

Видання сприяло інтеграції суддівського корпусу різних регіонів імперії, формуванню професійної ідентичності та підвищенню рівня правничої культури. Водночас воно слугувало дзеркалом правничого життя Буковини, демонструвало взаємодію локальних і загальноімперських правових норм.

«Австрійська судова газета» стала першим суддівським фаховим виданням краю з загальноімперським визнанням і зробила значний внесок у розвиток правничої думки, правозастосовної практики та європейської правової традиції на Буковинських землях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Грекул-Ковалик Т.А., Торончук І.Ж. Буковина в контексті європейських правничих традицій Австро-Угорщини: до історії святкування Дня юриста. 8 жовтня 2025 р. URL: <https://law.chnu.edu.ua/bukovyna-v-konteksti-yevropeiskykh-pravnychukh-tradytsii-avstro-uhorshchyny/> (дата звернення: 12.01.2026).
2. Грекул-Ковалик Т.А., Торончук І.Ж. Становлення Асоціації австрійських суддів у контексті «Австрійської судової газети» – першого правничого часопису Буковини. *Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні*: матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (31 жовтня 2025 р., м. Чернівці) / редкол.: О.В. Щербанюк та ін. Чернівці, 2025. С. 209–216.
3. Крайній П.І., Торончук І.Ж. Наукові новели Ганса Гросса на озброєнні буковинських правників. *IV Наукові читання пам'яті Ганса Гросса*: зб. тез міжнар. наук.-практ. конф. (м. Чернівці, 9 грудня 2024 р.). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. С. 37–42.
4. Список опублікованих праць академіка С.С. Дністрянського. *Юридичні факти в системі правового регулювання*: зб. наук. праць: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 26 листопада 2015 р.) / за заг. ред. Н.М. Пархоменко, М.М. Шумила, І.О. Ізарової. Київ: ВД «Дакор», 2015. С. 88–101.
5. An unsere Leser. *Österreichische Richter-Zeitung*. Czernowitz: Czernowitzer Druckerei «Gutenberg», 1904. I Jahr. № 1 (1 Jänner). S. 1.
6. Revue der österreichischen juristischen Fachzeitschriften. *Österreichische Richter-Zeitung*. Czernowitz: Czernowitzer Druckerei «Gutenberg», 1904. I Jahr. 1 (1 Jänner). S. 264.
7. Dniestrzanski S. Das Gewohnheitsrecht und die sozialen Verbände. *Sonderabdruck aus der Österreichische Richter-Zeitung*. Czernowitz: Buchdruckerei «Gutenberg», 1905. 55 s.
8. Dniestrzanski S. Das Gewohnheitsrecht und die sozialen Verbände (Schluss). *Österreichische Richter-Zeitung*. Czernowitz: Czernowitzer Druckerei «Gutenberg», 1905. II Jahr. № 7 (10 April). S. 201–208.
9. Zur Nachricht. *Österreichische Richter-Zeitung (Strafrechtlicher Teil)*. Czernowitz: Czernowitzer Druckerei «Gutenberg», 1907. IV Jahr. Nr. 9 und 10 (25 Dezember 1907.). S. 175.
10. Zur Nachricht. *Österreichische Richter-Zeitung*. Czernowitz: Czernowitzer Druckerei «Gutenberg», 1907. IV Jahr. Nr. 9 und 10 (31 Dezember). S. 227.
11. Steinberg J. Kampf, Ueber den – gegen die Verbrechen der Minderjährigen und über die Notwendigkeit der Errichtung von Besserungsanstalten in Galizien und der Bukowina. *Österreichische Richter-Zeitung*. Czernowitz: Czernowitzer Druckerei «Gutenberg», 1906. III Jahr. № 4 (25 April). S. 106–111.
12. Neschwara C., Ostrawsky K. Die erste österreichische Richtervereinigung 1907–1918. In: Barbara Helige, Thomas Olechowski (Hrsg.): 100 Jahre Richtervereinigung. Beiträge zur Juristischen Zeitgeschichte. Linde Verlag, Wien 2007, S. 27–50.

Дата першого надходження рукопису до видання: 12.01.2026
Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 26.01.2026
Дата публікації: 2.02.2026